

30.1.2018

JELENTÉS

az EU méhészeti ágazata előtt álló kilátásokról és kihívásokról
(2017/2115(INI))

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság

Előadó: Norbert Erdős

TARTALOM

	Page
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS.....	22
VÉLEMÉNY A KÖRNYEZETVÉDELMI, KÖZEGÉSZSÉGÜGYI ÉS ÉLELMISZER- BIZTONSÁGI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	25
INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL.....	33
NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁGBAN	34

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az EU méhészeti ágazata előtt álló kilátásokról és kihívásokról (2017/2115(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel 2011. november 15-i, a méhek egészségi állapotáról és a méhészeti ágazatot érintő kihívásokról szóló állásfoglalására¹,
 - tekintettel a Mezőgazdasági és Halászati Tanácsnak a méhek egészségi állapotáról szóló bizottsági közleményről (17608/10) szóló következtetéseire (8606/11 ADD 1 REV 1),
 - tekintettel az Európai Parlamentben 2012 óta megszervezésre kerülő, a méhek és a beporzás európai hete – EU Bee Week – elnevezésű rendezvényre,
 - tekintettel az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) 2017. szeptemberi, az európai méhészeti partnerség megvalósításáról szóló, „Collecting and Sharing Data on Bee Health: Towards a European Bee Partnership” (A méhek egészségével kapcsolatos adatok gyűjtése és megosztása: egy európai méhészeti partnerség felé) című jelentésére,
 - tekintettel eljárási szabályzata 52. cikkére,
 - tekintettel a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság jelentésére és a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság véleményére (A8-0014/2018),
- A. mivel a méhészeti ágazat az európai mezőgazdaság szerves része, amely több mint 620 ezer méhészt foglal magában az egész Unióban²; mivel a méhészkedést széles körben üzik hobbiként, saját fogyasztásra szánt méz készítése céljából vagy hivatásos tevékenységként;
- B. mivel a méhek által teremtett gazdasági értékbe beletartozik a beporzás, a méz, méhviasz és egyéb méhészeti termékek előállítására, és a fakeretek vagy méhkaptárak, illetve az apiturizmus szintén nagy jelentőséggel bírnak;
- C. mivel a méhészeti ágazat létfontosságú az EU számára, és a társadalomhoz való hozzájárulása jelentős mind gazdaságilag - évente kb. 14,2 milliárd euró -, mind pedig környezeti szempontból az ökológiai egyensúly és a biológiai sokféleség megőrzése révén, hiszen Európában a növényfajok 84%-a és az élelmiszer-termelés 76%-a függ a házi- és vadméhek általi beporzástól;
- D. mivel a méhek és más beporzók gondoskodnak a beporzásról és ezáltal számos természet és vadon élő növény szaporodásáról, biztosítják az élelmiszer-termelést és -biztonságot, továbbá a biológiai sokféleség megőrzését, és mindezt ingyen, egész Európában és világszerte; mivel a beporzás fontosságát az EU-ban nem ismerik el eléggé, és gyakran magától értetődőnek tekintik, míg például az Egyesült Államokban évente összesen 2 milliárd eurót költenek mesterséges beporzásra; mivel Európa a

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2011)0493.

² https://ec.europa.eu/agriculture/honey_hu

világon élő méhfajok körülbelül 10%-ának ad otthont; mivel a francia Országos Agrárkutató Intézet szerint a méhek pusztulása globális szinten 150 milliárd euróba kerülne, ami az élelmiszerek piaci értékének 10%-át teszi ki, és ez rámutat a beporzó rovarok védelmének szükségességére;

- E. mivel az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO) nemrégiben végzett kutatása szerint a beporzó rovarok koncentrációjának és sokszínűségének növelése közvetlen hatással van a terméshozamokra, és így hozzásegítheti a kistermelőket, hogy átlagosan 24%-kal növeljék általános termelékenységüket;
- F. mivel nincs minden országban a méhészeket és méhkaptárakat nyilvántartó regisztrációs rendszer, amely segítene nyomon követni az ágazat, a piac és a méhek egészségi állapotának alakulását;
- G. mivel a Bizottság 2004-ben évi 32 millió eurót biztosított nemzeti méhészeti programokra, kizárólag a méhészet támogatására, és mivel 2016-ra ez az összeg 36 millióra emelkedett, de még messze nem elegendő (a KAP költségvetésének mindössze 0,0003%-át teszi ki);
- H. mivel 2004 és 2016 között a méhcsaládok száma 47,8%-kal nőtt az új tagállamok csatlakozása révén, de az uniós finanszírozás csak 12%-kal emelkedett, ami azt jelenti, hogy a rendelkezésre álló uniós finanszírozás nem elegendő a méhpopuláció fenntartásához, és nem nyújt megfelelő segítséget a méhészeknek a méhcsaládpusztulást követően a családok megújításában azokban a tagállamokban, ahol a méhpusztulás aránya jelentős;
- I. mivel e statisztikai növekedés ellenére számos hivatásos méhész beszüntette tevékenységét, és néhány tagállamban a méhcsaládok száma akár 50%-kal vagy még nagyobb mértékben csökkent¹ az éghajlatváltozás (pl. tavaszi fagy, szárazság, tüzek), egyes vegyi hatóanyagok és a méz belső uniós piacán kialakuló zavarok miatt; mivel még napjainkban is számos esetben figyelhető meg téli pusztulás és rendellenességek;
- J. mivel a méhészeti ágazatnak szóló, uniós társfinanszírozású nemzeti programok összességében pozitív hatással járnak; mivel vélhetően inkább a nemzeti végrehajtás ébreszt időnként bizalmatlanságot az ágazat részéről, csökkentve ezzel a felhasználást;
- K. mivel a méhészeti ágazat különösen súlyos demográfiai és öregedési problémával néz szembe: a méhészek csupán kis százaléka fiatalabb ötven évesnél, ami kockázatot jelent az ágazat jövője szempontjából; mivel a méhészet beilleszkedési és munkalehetőséget jelent a vidéki térségekben élő fiataloknak, hiszen sok európai régióban nehéz földterülethez jutni;
- L. mivel a megfelelő elméleti tudás gyakorlati képzéssel kombinálva elősegítheti a méhcsaládokat érintő kihívások jobb megértését és kezelését, és ezért nagy jelentőséggel bír; mivel a méhészeknek felelősségteljes és szakszerű módon és a mezőgazdasági termelőkkel szoros együttműködésben kell dolgozniuk annak érdekében, hogy kezelni tudják az olyan jövőbeli kihívásokat, mint az éghajlatváltozás,

¹ Ez a termelékenység csökkenéséhez vezet, mivel a méhészeknek bővíteniük kell méhállományukat ugyanannyi méz előállításához.

a természeti katasztrófák, a méhlegelőként szolgáló területek csökkenése, egyes régiókban a vadon élő állatok és vándormadárfaajok támadásai (a méhkaptárak nagymértékben ki vannak téve a ragadozóknak, mivel a méhészkedést gyakran a szabadban üzik) és egyes tagállamokban a magas adminisztratív terhek;

- M. mivel az uniós társfinanszírozású nemzeti méhészeti programok lehetőséget biztosítanak a résztvevőknek kutatási és fejlesztési projektek megvalósítására; mivel a sikeres projektek nagyban hozzájárulhatnak az ágazat megerősítéséhez, valamint a természeti és piaci válságokkal szembeni ellenálló képességének növeléséhez; mivel a tudástranszfer, valamint a bevált és innovatív gyakorlatok cseréje hozzáadott értéket teremt az európai méhészeti ágazat számára, különösen ha azokat valamilyen egyedi program egészíti ki, mint például a KAP II. pillérébe tartozó jelenlegi, méhészeknek szóló Erasmus-program;
- N. mivel az úgynevezett nomád gazdálkodási gyakorlatnak számos pozitív jellemzője van, ugyanakkor felvet néhány problematikus kérdést is, különösen a szétszóródásból fakadó veszélyes helyzetek elkerülését célzó szabályok betartása tekintetében; mivel ezért alaposabb ellenőrzésre van szükség;
- O. mivel Európában a mézelő méhek és a vadon élő beporzók jelenlegi fokozott pusztulása aggodalomra ad okot a mezőgazdaságra, a biológiai sokféleségre és az ökoszisztémákra gyakorolt negatív hatása miatt; mivel a méhek megnövekedett pusztulása több stressztényezőre vezethető vissza, amelyek a földrajzi területtől, a helyi jellemzőktől és az éghajlati feltételektől függően eltérőek; mivel e tényezők közé tartozik az idegenhonos inváziós fajok, például a Varroa-atka, a kis kaptárbogár (*Aethina tumida*), az ázsiai lódarázs (*Vespa velutina*) és az amerikai költésrothadás súlyos hatása, az állati patogének, mint például a nozemózis, a növényvédő szerekben és egyéb biocid termékekben található egyes hatóanyagok hatása, az éghajlatváltozás, a környezet pusztulása, az élőhelyek degenerációja és a virágos növények fokozatos eltűnése; mivel a méhek a mezőgazdasági területektől függenek, fő táplálkozási forrásuk a felszíni területekre és a termények sokféleségére épül, és ezért mind a méhészek, mind a mezőgazdasági termelők számára hasznos lenne az ökológiai jelentőségű területek egy típusaként úgynevezett „méhészeti területeket” kijelölni, amelyek ezt követően valamennyi tagállamban széles körben alkalmazhatók lennének, különösen a virágban szegény időszakokban;
- P. mivel a méhészek gyakran tehetetlenek a méhbetegségekkel és -parazitákkal szemben, mert nem rendelkeznek információkkal, képzettséggel, illetve hatékony eszközökkel ezek leküzdéséhez, például nem jutnak hozzá a méhek kezelésére szolgáló gyógyszerekhez; mivel a méhészek támogatást kapnak a Varroa-atka elleni védelmi intézkedésekhez, bár ezek az intézkedések még nem teljesen sikeresek, mivel a kutatási és fejlesztési erőfeszítések továbbra sem kielégítőek a parazitafajok elleni kezelésekre, a méhek étrendjének hatása és a vegyi anyagokkal szembeni kitettség tekintetében;
- Q. mivel a méhészeknek a betegségek és paraziták bejelentésére vonatkozó kötelezettsége a kaptárak szisztematikus megsemmisítését vonja maga után, és arra ösztönözheti őket, hogy ne tegyenek bejelentést; mivel a méhbetegségek kezelésére szolgáló, piacon hozzáférhető gyógyszerek száma korlátozott, és azok nem elégítik ki a hatékony állatgyógyászati készítmények iránti megnövekedett igényt; mivel számos természetes

anyagot vizsgáltak meg a varroózis elleni hatékonyság szempontjából, és ezek közül három anyag vált a biológiai kezelések alapjává, mégpedig a hangyasav, az oxálsav és a timol;

- R. mivel az alacsonyabb nektár- és pollenhozamú és rövidebb ideig virágzó növényfajtákra és hibrid növényekre épülő monokultúras gazdálkodás jelentősen csökkenti mind a biológiai sokféleséget, mind pedig a méhlegelőként használt területek kiterjedését; mivel brit tudósok a közelmúltban arra a következtetésre jutottak, hogy a méhek helyi és regionális fajtái eredményesebben maradnak fenn egy adott területen, mint a máshonnan betelepített méhfajták¹; mivel az európai méhészeti ágazat hosszú távú életképességének és fenntarthatóságának alapja a helyi mézelőméh-ökotípusok hosszú távú életképessége és fenntarthatósága, tekintettel sokféleségükre és a helyi környezethez való alkalmazkodási képességükre;
- S. mivel a biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi platform (IPBES) 2016. február 26-án elfogadott jelentésében, a Természetvédelmi Világszövetség (IUCN) pedig a szisztémás rovarirtó szerekről szóló nemzetközi integrált értékeléseiben figyelmeztetett a beporzók számának csökkenésére; mivel a méhek a környezet minőségének fontos mutatói;
- T. mivel a méhészek, a mezőgazdasági termelők, a környezetvédők és a polgárok olyan intézkedéseket várnak el, amelyek a méhek pusztulásának valamennyi okával – többek között az EFSA által azonosított növényvédőszer-hatóanyagok (pl. egyes neonikotinoidok és egyes szisztémás rovarirtó szerek) hatásaival – kapcsolatos egyértelmű tudományos konszenzuson alapulnak;
- U. mivel a tudományos következtetések közötti eltérések részben a különböző elemzési módszerek és kutatási jegyzőkönyvek alkalmazásának tulajdoníthatók; mivel a beporzókkal kapcsolatos kutatások uniós szintű összehangolásának, illetve az érdekelt felek között harmonizált, hozzáférhető adatoknak a hiánya miatt rengeteg eltérő vagy egymásnak ellentmondó tanulmány lát napvilágot;
- V. mivel fontos fenntartani és elmélyíteni az összes érdekelt fél (méhészek, mezőgazdasági termelők, tudományos szakértők, civil szervezetek, helyi hatóságok, növényvédőszer-gyártók, magánszektor, állatorvosok és a nyilvánosság) közötti párbeszédet, összehangolni a kutatásokat és időben megosztani valamennyi gyűjtött, releváns adatot;
- W. mivel általános igény van egy közös és harmonizált adatbázisra – beleértve többek között a növények és a mezőgazdasági gyakorlat típusát, a kártevők és betegségek előfordulását, az éghajlati és időjárási viszonyokat, a táj jellegét, az infrastruktúrát, a méhcsaládok sűrűségét és a méhpusztulási arányt régióként –, az e területen használható, méhekre ártalmatlan digitális eszközökre és technológiákra, valamint megfelelő kommunikációs eszközökre, amint ezek a 2017 júniusában elfogadott „európai méhészeti partnerség” kezdeményezés javaslatában szerepelnek; mivel ahhoz, hogy a legújabb tudományos ismeretek alapján lehessen döntéseket hozni, szükség van az EFSA átfogó tudományos felülvizsgálatának eredményeire, amelyek közzététele már több mint egy éve húzódik; mivel a méhek pusztulásának megállítása, illetve

¹ „Honey bee genotypes and the environment” (A mézelő méhek genotípusai és a környezet), Journal of Agricultural Research 53(2), 183–187. o. (2014)

csökkentése érdekében a lehető legrövidebb időn belül egyértelmű eredményekre van szükség a méhek egészségi állapotával kapcsolatos valamennyi mutató tekintetében, különösen szabadföldi kísérletek révén; mivel a méhészek, a mezőgazdasági termelők és a polgárok elvárják a Bizottságtól, hogy az érintett uniós ügynökségekkel és tagállami szakértőkkel együttműködve szorosán kísérje figyelemmel a növényvédő szerek méhekre gyakorolt hatásának értékelésére vonatkozó EFSA-útmutatót, a tagállamoktól pedig, hogy hajtsák végre azt;

- X. mivel a méztermelést az időjárási körülmények is befolyásolják, hiszen a meleg és nedves idő elősegíti, míg az egyszerre hideg és nedves idő akadályozza azt; mivel az őszi és téli pusztulások hozzájárulnak a méhcsaládok fogyatkozásához és a méztermelés visszaeséséhez, amely egyes tagállamokban elérheti az 50%-ot, sőt egyes régiókban akár a 100%-ot is;
- Y. mivel figyelmet kell fordítani a különböző mezőgazdasági területek mézelőméh-populációinak eltérő méretére, tekintve, hogy az egyes méztermelő országokban növekszik, másokban pedig csökken;
- Z. mivel a méhpusztulás fokozódása miatt a méhészek arra kényszerülnek, hogy gyakrabban vásároljanak új méhcsaládokat, ami a termelési költségek növekedését eredményezi; mivel az egy méhcsaládra jutó költség 2002 óta legalább négyszeresére nőtt; mivel egy méhcsalád pótlása rövid- és középtávon gyakran a termelés csökkenésével jár, hiszen az új méhcsaládok kevésbé termelékenyek a telepítésük kezdetén; mivel a méhészek soha nem annyi méhcsaláddal termelnek, amennyit a statisztikai adatok mutatnak, hiszen az év során helyreállítják a méhcsaládok eredeti számát, mégpedig a megtermelt mennyiség rovására, hiszen az elvesztett méhcsaládok pótlásához is mézre van szükség;
- AA. mivel egyes harmadik országokban a megtermelt és exportált méz mennyisége az elmúlt 15 évben megduplázódott; mivel az EU a méz tekintetében alig 60%-ban önellátó, és ez az arány nem növekszik, miközben a méhkaptárak száma közel kétszeresére nőtt az Unióban 2003 és 2016 között, a méhészeké pedig 470 000-ról mintegy 620 000-re ugyanebben az időszakban; mivel 2016-ban a három legnagyobb európai méztermelő Románia, Spanyolország és Magyarország volt, utánuk pedig Németország, Olaszország és Görögország következett;
- AB. mivel az EU a méz körülbelül 40%-át importból szerzi be minden évben; mivel 2015-ben az importált méz átlagban 2,3-szer olcsóbb volt az Unióban termelt méznél; mivel az EU évente mintegy 200 000 tonna mézet importál, főként Kínából, Ukrajnából, Argentínából és Mexikóból, ami komoly versenyhátrányt jelent az európai méhészek számára a harmadik országok termelőihez képest, és akadályozza az önellátás magasabb szintjének elérését; mivel az importált méz gyakran nem felel meg az uniós méhészek által kötelezően alkalmazott előírásoknak;
- AC. mivel a fogyasztók gyakran azt gondolják, hogy az EU-ból származó mézet fogyasztanak, holott annak egy része valójában uniós és harmadik országokból származó méz keveréke, illetve az importált méz jelentős része hamisított;
- AD. mivel a világ nagy méztermelő térségeiből származó méz mennyisége a rossz méhegészségügyi helyzet miatt 2002 óta stagnál vagy csökken, ugyanakkor a Kínában

termelt méz mennyisége a kétszeresére nőtt (2012 óta mintegy évi 450 000 tonnára), ami meghaladja az EU, Argentína, Mexikó, az Egyesült Államok és Kanada együttes méztermelését;

- AE. mivel 2015-ben az Unióba importált méz több mint fele Kínából érkezett – nagyjából 100 000 tonna, a 2002. évi mennyiség kétszerese – annak ellenére, hogy a világ más részein csökkent a méhcsaládok száma; mivel a méhészeti szövetségek és szakemberek szerint a Kínából importált méz jelentős részét cukornádból vagy kukoricából származó hozzáadott cukorral hamisíthatják; mivel nem minden tagállam tud elemzést végezni az Unió külső határellenőrzési pontjain az importált mézekkel kapcsolatos rendellenességek kimutatása céljából;
- AF. mivel a méz a világon a harmadik leginkább hamisított termék; mivel a hamisítás komoly károkat okoz az európai méhészeknek, és súlyos egészségügyi kockázatoknak teszi ki a fogyasztókat;
- AG. mivel a szakértők szerint a 2002-es klóramfenikol-problémát a Kínából mézet exportáló vállalkozások nem a szabályok betartásával, hanem a méz gyantaszűrésével oldották meg;
- AH. mivel a Mezőgazdasági és Halászati Tanács 2015. decemberi ülésén vitát folytatott az importált méz minőségével kapcsolatos aggályokról és az európai méhészeti ágazat versenyképességéről; mivel ennek folytán a Bizottság elrendelte a mézek központi vizsgálatát;
- AI. mivel a tagállamok mézmintáinak vizsgálatát a Közös Kutatóközpont végezte el, amely többek között megállapította, hogy az EU külső határállomásain és az importőrök telephelyein vett minták 20%-a nem felelt meg a méz összetételére és/vagy előállítására vonatkozóan a mézirányelvben (2001/110/EK) meghatározott kritériumoknak, és a minták 14%-a hozzáadott cukrot tartalmazott; mivel ennek ellenére továbbra is érkezik hamisított méz Európába;
- AJ. mivel az EU-ban alkalmazott Codex Alimentarius szerint a méz természetes termék, amelyhez nem adható hozzá, illetve amelyből nem vonható ki semmiféle anyag, és amely nem szárítható a méhkaptáron kívül;
- AK. mivel az európai mézpiacon a hamisított, olcsó méz nagykereskedelmi behozatalából adódó egyensúlyhiány következtében az EU nagy méztermelő országai (Románia, Spanyolország, Magyarország, Bulgária, Portugália, Franciaország, Olaszország, Görögország és Horvátország) a méz felvásárlási ára 2014 és 2016 között a felére esett vissza, és ez továbbra is nehéz és hátrányos helyzetet teremt az európai méhészek számára;
- AL. mivel a módosító irányelv (6) preambulumbekzdése kimondja, hogy a 2001/110/EK irányelv szerint ha a méz több tagállamból vagy harmadik országból származik, a származási országok kötelező feltüntetését – az esetnek megfelelően – az alábbi elnevezések egyikével lehet helyettesíteni: „EU-országokból származó mézkeverék”, „EU-n kívüli országokból származó mézkeverék” és „EU-országokból és EU-n kívüli országokból származó mézkeverék”; mivel az utolsó megnevezés nem elég informatív a fogyasztó számára;

- AM. mivel manapság számos mézcsomagoló és -kereskedő visszaél ezzel a származásjelölési móddal a tényleges származási ország, illetve a különböző érintett országokból származó mézek arányának elhallgatása céljából, tekintve, hogy a vásárlók egyre tudatosabbak és bizalmatlanok egyes országokból származó élelmiszerekkel szemben; mivel számos nagy méztermelő ország, például az Egyesült Államok, Kanada, Argentína és Mexikó az EU egyszerűsített szabályainál jóval szigorúbb követelményeket támaszt a mézcímkézésre vonatkozóan, és így az EU-nál sokkal jobb garanciákat biztosítanak a fogyasztók megfelelő tájékoztatását illetően;
- AN. mivel a jelenlegi szabályok nem foglalkoznak a feldolgozott termékeket, például a kekszeket, a reggeli gabonapelyheket, az édességeket stb. érintő csalárd gyakorlatokkal; mivel a „méz” címke félrevezetheti a fogyasztókat az adott termék tényleges tartalmával kapcsolatban, mert gyakran akkor is használják, ha a termék cukortartalmának kevesebb mint 50%-a származik mézből;
- AO. mivel a 2014-ben indított „Mézes reggeli” kezdeményezés nagy sikert aratott, és minden tagállam részt vehet ebben a kiváló kezdeményezésben, amelynek célja, hogy hozzájáruljon a gyermekek egészséges táplálkozással, így a méz fogyasztásával kapcsolatos oktatásához, továbbá a méhészeti ágazat támogatásához; mivel 2015. május 11-én Szlovénia a Mezőgazdasági és Halászati Tanács ülésén kezdeményezte, hogy az ENSZ május 20-át nyilvánítsa hivatalosan a méhek nemzetközi világnapjává, és ezt az elképzelést valamennyi tagállam széles körben támogatta csakúgy, mint a FAO a 2017 júliusában, Rómában tartott konferenciáján; mivel megállapodás született arról, hogy különös figyelmet kell fordítani a méhészeti ágazatra a mezőgazdaság, a növényvédelem és a fenntartható gazdálkodás tekintetében, hiszen a méhek nagy hatással vannak a világ ökológiai egyensúlyára;
- AP. mivel az uniós iskolagyümölcs-, iskolazöldség- és iskolatejprogramok igen fontos eszközök a gyermekek mezőgazdasággal és az Unióban, különösen saját régiójukban előállított mezőgazdasági termékekkel való megismertetésében; mivel a friss gyümölcsök, zöldségek és a tej fogyasztásának előmozdítása mellett ezek a programok lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy más helyi, regionális vagy nemzeti különlegességeket, így a mézet is felvegyék a programokba;
- AQ. mivel, bár a helyi termelőknek az uniós iskolagyümölcs-, iskolazöldség- és iskolatejprogramokba történő bevonása többlet lehet jelent adminisztrációs és pénzügyi szempontból, a méz táplálkozási előnyeinek és a méhészet fontosságának tudatosításában, a nagyobb fogyasztásra való ösztönzésben és a főként helyi méhészek zökkenőmentes bevonásában megnyilvánuló potenciális előnyök pozitívan befolyásolhatják az ágazatot és a méztermelési lánc egészét; mivel egyes tagállamokban a helyi termelők nehézségekbe ütköznek az uniós iskolai programokban való részvétel során a kis mennyiségű méz közvetlen értékesítésére vonatkozó jogszabályok korlátozó alkalmazása miatt; mivel a helyi termelés és fogyasztás előmozdítása elengedhetetlen;
- AR. mivel a mézfogyasztás éves mértéke nagymértékben eltérő az EU tagállamaiban: míg a nyugat-európai tagállamok átlagos fogyasztása 2,5–2,7 kg/fő, addig ez a szám a 2004-ben és később csatlakozott tagállamokban egyes esetekben mindössze 0,7 kg/fő; mivel az európai minőségbiztosítási rendszerek, és különösen a földrajzi jelzések rendszere

nagy jelentőséggel bír a munkahelyek megőrzése és létrehozása szempontjából; mivel a mézek esetében eddig több mint 30 földrajzi jelzést regisztráltak; mivel az „európai” és az „Európában készült” címkéket gyakran nagy értékű termékekkel társítják;

- AS. mivel a méznek pozitív élettani hatásai vannak különösen az egészségre nézve, tekintettel fertőtlenítő, gyulladáscsökkentő és gyógyító tulajdonságaira, és ezt a jövőbeni mezőgazdasági szakpolitikában még inkább el lehetne ismerni;
- AT. mivel az önszerveződés és a közvetlenül a termelőtől való beszerzés számos példája bizonyítja, hogy a méz és különösen az ökológiai termelésből származó méz, valamint egyéb méhészeti termékek rövid ellátási láncokban és a helyi termelői piacokon történő értékesítése rendkívül sikeres;
- AU. mivel a városi méhészkedés az elmúlt években egyre népszerűbbé vált, és lehetőséget kínál a tudatosságnövelésre a polgárok, köztük a gyermekek még szélesebb körében a méhészkedéssel és annak előnyeivel kapcsolatban; mivel a virágos növényeknek a kertekben és városi területeken, a polgárok és/vagy a helyi és regionális hatóságok általi telepítése szintén segít a beporzók táplálékforrásainak gazdagításában;
- AV. mivel az egyéb méhészeti termékek, például a virágpor, a propolisz, a méhviasz, a méhméreg és a méhpempő jelentősen hozzájárulnak a polgárok jóllétéhez, minőségi élelmiszernek számítanak, és a természetes életmód részeként keresettek a piacon; mivel szintén fontos szerepet játszanak az egészségiparban és a kozmetikai iparban, ezért további forrást jelentenek a méhészek gazdasági helyzetének javításához; mivel azonban a mézirányelv (2001/110/EK) nem határozza meg ezeket a termékeket, és ez a mulasztás hátráltatja egy hatékony ágazati politika megvalósítását, továbbá akadályozza a minőség alapú megközelítést és a csalás és hamisítás elleni küzdelmet; mivel bármely tagállam dönthet úgy, hogy betiltja területén a GMO-k termesztését, hogy megvédje az európai fogyasztókat a GMO-kból származó pollennel szennyezett méztől;
- AW. mivel az EU-ba nagy mennyiségű mézet importálnak, és ez gyakran komoly zavarokat, sőt krízishelyzeteket okoz az Unió mézpiacán, hozzájárulva az európai méhészeti ágazat gyengüléséhez; mivel a méhészeti ágazatot prioritásként kell kezelni az EU-ban a szabadkereskedelmi megállapodásokról szóló tárgyalások során, a mézet és a többi méhészeti terméket pedig „érzékeny termékek” kell nyilvánítani;

A méhészet jelentősége

1. hangsúlyozza, hogy a virágok, többek között a haszonnövények beporzása révén a mézelő méhek a vadméhek és egyéb beporzók mellett alapvető ökoszisztéma- és gazdasági szolgáltatásokat nyújtanak, ami nélkül az európai mezőgazdaság és különösen az entomofil (rovarbeporzású) növények termesztése nem létezne; hangsúlyozza e tekintetben annak fontosságát, hogy a KAP a fenntartható fejlődésre és a biológiai sokféleség növelésére összpontosít, ami nemcsak a méhek folyamatos fennmaradása és újratelepítése, hanem a terméshozamok szempontjából is kedvezőbb;
2. felhívja a Bizottságot, hogy gondoskodjon arról, hogy a méhészet kiemelt szerepet kapjon a jövőbeni agrárpolitikai tárgyú javaslatokban a támogatást és egyszerűsítést, a kutatást, az innovációt és a méhészeti oktatási programokat illetően;

- hangsúlyozza, hogy bár az EU tehet további lépéseket a méhészek és a méhek érdekében, el kell ismerni a jelenlegi KAP szerepét a méhészet támogatásában, illetve a környezet és a biológiai sokféleség esetleges javításában olyan különböző eszközök révén, mint például a növénytermesztés diverzifikálására vonatkozó intézkedések, az ökológiai jelentőségű területek, a Natura 2000, az ökológiaigazdálkodás, a méhcsaládok telepítését segítő egyéb agrár-környezetvédelmi támogatások, az éghajlatvédelmi intézkedések vagy az európai innovációs partnerség;

Unió támogatás a méhészeknek

- hangsúlyozza, hogy az élelmiszer-termelési és terápiás célú méhészet finanszírozását célirányosabb és hatékonyabb módon kell strukturálni, és a jövőbeni agrárpolitika keretében (várhatóan 2021-től) megfelelően növelni kell;
- felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hatékony szakpolitikai eszközök és a jelenlegi méhállománnyal arányos, megfelelő finanszírozási intézkedések révén támogassák az EU méhészeti ágazatát; javasolja ezért a nemzeti méhészeti programokra elkülönített uniós költségvetési sor összegének 50%-os emelését, ami tükrözi az EU jelenlegi mézelőméh-populációját és az ágazat egészének fontosságát; erőteljesen arra ösztönöz valamennyi tagállamot, hogy a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló 1308/2013/EU rendelet 55. cikkével összhangban dolgozzanak ki nemzeti programot saját méhészeti ágazatukra vonatkozóan;
- felhívja a Bizottságot, hogy alaposan fontolja meg egy új támogatási rendszer bevezetését a méhészek számára a 2020 utáni KAP keretében, amely megfelelően tükrözi a méhek beporzóként betöltött ökológiai szerepét; e tekintetben hangsúlyozza, hogy figyelembe kell venni a mikro-, kis- és középvállalkozások sajátos igényeit, beleértve azokat is, amelyek a legkülső és a hegyvidéki régiókban, valamint szigeteken folytatják tevékenységüket; továbbá felhívja a Bizottságot, hogy vizsgáljon meg további intézkedéseket, például a lépalapok vásárlásának támogatását;
- felhívja a méhészeket, hogy folytassanak aktív párbeszédet az illetékes hatóságokkal a nemzeti méhészeti programok hatékonyabb alkalmazásáról annak érdekében, hogy javítsák azokat, illetve megoldják az esetlegesen felmerülő problémákat;

Kockázatkezelés

- felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy tanulmányt egy – a nemzeti méhészeti programok részét képező – méhészeti kockázatkezelési rendszer megvalósíthatóságáról, amelynek célja a hivatásos méhészek termelés kiesésének kezelése; ezért javaslatot tesz egy juttatásra, amelyet az érintett vállalkozások átlagos árbevétele alapján kell kiszámítani; hangsúlyozza, hogy a biztosítótársaságok több tagállamban is megtagadják a méhcsaládok biztosítását, és a méhészek nehézségekbe ütköznek a KAP II. pillérébe tartozó kockázatkezelési eszközökhöz való hozzáférés terén; ezért felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy könnyítsék meg a méhészek számára a kockázatkezelési eszközökhöz való hozzáférést;

Az EU által társfinanszírozott Méhészeti Nemzeti Programok

9. hangsúlyozza a megfelelő méhészeti képzés szükségességét és ösztönzi a tagállamokat, hogy azt előfeltételként illesszék be a nemzeti programokba; úgy véli, hogy az egyes méhészeti nemzeti programok keretében támogatható és társfinanszírozott méhészeti eszközök beszerzési költségeit a hároméves programozási időszak teljes ideje alatt el kell ismerni, és nem csak abban a programozási évben, amikor ezek a költségek felmerültek;
10. felhívja a tagállamokat, hogy fontolják meg egy kompenzációs rendszer bevezetését méhészeti nemzeti programjaikba a méhcsaládok természeti katasztrófák, betegségek vagy ragadozók miatti elhullásának ellensúlyozására;
11. kéri a Bizottságot, hogy a méhészeti nemzeti programok tekintetében javasolja a programozási év ütemezésének oly módon történő módosítását, hogy az év október 30-án érjen véget, szem előtt tartva, hogy a jelenleg hatályos rendelet szerint a programozási év július 31-ig tart, azonban egyes tagállamokban a méhészeti időszak épp ekkor éri el a tetőpontját, és ezért ez az időpont nem megfelelő;
12. felhívja a figyelmet arra, hogy a barna medvék és egyéb ragadozó állatok Európa egyes régióiban való elterjedése új, személyes biztonságukat és gazdasági tevékenységeiket érintő kihívások elé állítja a méhészeket, és felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki megfelelő intézkedéseket erre vonatkozóan, különösen az okozott károk kompenzálása révén;

Kutatás, képzés és oktatás

13. a párhuzamosságok elkerülése érdekében javasolja a méhészeti – különösen EU-s forrásból finanszírozott – kutatási témák és eredmények az Apiterápia projekt konzorcium mintájára való kiterjesztését és a tagországok közötti megosztását; e tekintetben kéri egy uniós szinten harmonizált, közös digitális adatbázis létrehozását a méhészek, a kutatók és az érintett felek közti információ cseréjére; ezért felhívja a Bizottságot, hogy mozdítsa elő és erősítse meg az olyan, európai méhészeti kutatási projekteket, mint az EFSA „A méhek egészségével kapcsolatos adatok gyűjtése és megosztása: egy európai méhészeti partnerség felé” című program keretében zajló kutatási programja; úgy véli, hogy alapvető fontosságú a műszaki és tudományos know-how-ba való nagyobb mértékű magán- és állami befektetés, amelyet nemzeti és uniós szinten kell ösztönözni, különösen a genetikai és állat-egészségügyi aspektusok, valamint az innovatív méhegészségügyi gyógyszerek fejlesztése tekintetében; támogatja az uniós referenciainstítek és -laboratóriumok tevékenységét, amely javítja a kutatás koordinációját, többek között a méhpusztulás okainak további vizsgálata céljából;
14. felszólítja a tagállamokat, hogy biztosítsák a méhészek megfelelő alap- és szakképzését; hangsúlyozza, hogy a tananyagoknak a méhészeti ágazat mezőgazdasági és egyéb gazdasági vonatkozásain túl tartalmaznia kell a beporzáshoz és egyéb környezetvédelmi gyakorlatokhoz – például az ökológiai egyensúly fenntartásához, a biológiai sokféleség megőrzéséhez és a beporzók megművelt tájakon való túlélési esélyeinek javításához – kapcsolódó ismereteket is; úgy véli, hogy e kérdésekkel kapcsolatban a méhészek bevonásával egyedi képzési modulokat is ki kell dolgozni a földművelésben részt vevő mezőgazdasági termelők részére; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy

ösztönözzék a fokozottabb együttműködést és az ismeretek és az információk megosztását, beleértve a mezőgazdasági termelők és a méhészek, erdészek, tudósok és állatorvosok közötti, a permetezési időszakokra és egyéb rovarirtó szerek alkalmazására, a betegségek megelőzésére és ellenőrzésére, a méhek számára nem ártalmas technológiákra, valamint a beporzók elhullását minimalizáló növényvédelmi módszerekre vonatkozó fejlett és kölcsönös korai előrejelző rendszereket;

15. felhívja a Bizottságot, hogy fogadjon el ajánlásokat különféle nemzeti, magas szintű méhészeti alap- és szakoktatási programok az EU-ban történő támogatása érdekében; a programoknak arra kell ösztönözniük a fiatalokat, hogy a méhész szakmát válasszák, tekintettel arra, hogy az ágazatban égető szükség van generációs megújulásra; szükségesnek tartja a méhészetben rejlő lehetőségek további, a méhészek szükségleteihez igazodva történő kiaknázását; felhívja továbbá a Bizottságot, hogy a tagállamokkal és az ágazattal együttműködve dolgozza ki a bevált méhészeti gyakorlatok kódexét, és azt támogassa a tagállamok szintjén a magas színvonalú képzéshez való hozzáférés biztosításával; a szakmai oktatást illetően az állatorvosi felügyelet és szerepvállalás területének megerősítésére ösztönzi az egyetemi állatgyógyászati tanszékeket; úgy véli, hogy az olyan programoknak mint a Horizont 2020 és az Erasmus+ támogatniuk kell az apiterápia területén folytatott kutatást és képzést;

Méhegészségügy és környezeti szempontok

16. ismét aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy Európában a méztermelő méhek és a vadon élő beporzó rovarok, így a vadméhek megnövekedett halálozási aránya rendkívül kedvezőtlen hatást gyakorol majd a mezőgazdaságra, az élelmiszertermelésre és az élelmezésbiztonságra, a biológiai sokféleségre, a környezeti fenntarthatóságra és az ökoszisztémákra;
17. kiemeli, hogy az EU-nak és tagállamainak meg kell tenniük a szükséges és azonnali lépéseket - beleértve a méhcsaládok létrehozását támogató agrár-környezetvédelmi intézkedéseket - a méhek egészségével és az újratelepítéssel kapcsolatos nagyszabású és hosszú távú stratégia végrehajtásához annak érdekében, hogy megőrizzék az EU-ban jelenleg csökkenő, vadon élő méhállományt;
18. hangsúlyozza a biológiai sokféleség fontosságát a méhek egészsége és jóléte szempontjából, valamint annak fontosságát, hogy a kiterjedt állandó legelők mellett takarmányterületeket és természetes és természetközeli élőhelyeket biztosítsanak számukra; felhívja a figyelmet az olyan értékes, a méhek táplálkozását biztosító takarmánynövények fokozatos eltűnésére, mint a búzavirág, a bükköny, a bogáncs vagy a fehér lóhere, ami a növényvédő szerek nem megfelelő használatának eredménye, illetve annak, hogy a gyepterületeket egyre kevésbé használják legelőként, és egyre gyakrabban kaszálóként; rámutat, hogy ez azt eredményezi, hogy nincs elegendő pollen, így a méhek nem jutnak elegendő táplálékhoz, ami hozzájárul a méhek egészségi állapotának romlásához és a kórokozókkal és parazitákkal szembeni ellenállóképességük romlásához; hangsúlyozza, hogy Európa-szerte védeni kell a vadon élő virágokat és a rovarbarát fajokat; emlékeztet arra, hogy az 1.5-ös súlyozó tényezővel rendelkező „mézelő növényvel borított területek” a KAP környezetbarátabbá tételének keretében az ökológiai jelentőségű területek egyik típusát képviselik; felhívja a Bizottságot, a vetőmagnemesítőket és a gazdálkodókat, hogy ösztönözzenek olyan,

- minőségi növénynemesítő rendszereket, amelyek esetében a szelekciós kritériumok bizonyítottan magas méz- és virágportertermelési kapacitást írnak elő, előnyben részesítve a helyi viszonyokhoz alkalmazkodott és helyileg beszerezhető fajokat és fajtákat;
19. rámutat arra, hogy az ökológiai méhészekre vonatkozó további követelményekre és a növekvő környezeti hatásokra tekintettel megfelelő pénzügyi ösztönzőkre van szükség az ökológiai méhészek esetében;
 20. hangsúlyozza, hogy meg kell őrizni a helyi endemikus mézelőméh-populációk rendkívüli genetikai örökségét, sokféleségét és alkalmazkodóképességét, amelyek számos nemzedéken át zajló változások következtében környezetük sajátosságaihoz idomultak, és emlékeztet arra, hogy a sokféleség fontos az inváziós fajok, többek közt a paraziták és a betegségek elleni küzdelem szempontjából;
 21. megjegyzi, hogy a monokultúras gazdálkodás csökkenti a biológiai sokféleséget, valamint a nem elégséges beporzás és a mézelő növényzet eltűnésének kockázatát hordozza magában, és felhívja a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki stratégiákat a fel nem használt földterületek nektártermelő növényekkel való bevetésére; e tekintetben hangsúlyozza, hogy a méhek védelme szempontjából alapvető fontosságú az abiotikus erőforrások, különösen a talaj és a víz megőrzése, valamint a pollen jelentős diverzitása és a táplálék széles választéka;
 22. ezért felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket a helyi szinten kialakított gyakorlatok ösztönzéséhez a mézelő méhek ökotípusainak az EU egészében való megőrzése és a méhtenyésztés fenntartása érdekében;
 23. felhívja a Bizottságot, hogy egy a méhelhullás elleni küzdelemre vonatkozó cselekvési terv összeállítása céljából állítson össze egy, az európai és nemzetközi szinten fennálló és újonnan megjelenő egészségügyi kockázatokat értékelő jegyzéket;
 24. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen előrelépést a méheket és más beporzókat a környezet és az élőhelyek egészségi állapotának mutatóiként vizsgáló kísérleti projektek végrehajtása terén, mivel ezek segítséget nyújthatnak a jövőbeni szakpolitikák kidolgozásában;
 25. kéri a Bizottságtól annak biztosítását, hogy a KAP különböző költségvetési soraiban található mezőgazdasági támogatások vegyék figyelembe a méhek számára előnyös gyakorlatokat, például ökológiai jelentőségű területek kialakítását vagy a méhek által kedvelt vadvirágok ugaroltatott területeken való termesztését;
 26. hangsúlyozza az elővigyázatosság elvének alkalmazását mind a házi, mind a vadon élő beporzók általános védelme tekintetében;
 27. rámutat arra, hogy az egészséges méhek nagyobb mértékben képesek ellenállni a parazitáknak, a betegségeknek és a ragadozóknak; úgy látja, hogy egyes idegenhonos inváziós fajok, mint a Varroa atka, a kis kaptárbogár (*Aethina tumida*), az ázsiai lódarázs (a többi rovarral szemben különösen agresszív faj) és a nyúlós költésrothadás és bizonyos kórokozók, így a nozemózis, a méhelhullás fő eredői és súlyos gazdasági károkat okoznak a méhészeknek; megerősíti, hogy támogatja az Európai Parlament által elindított, a Varroa-atkával szembeni rezisztenciáról folytatott kutatás tenyésztési és

selekcíós programjáról szóló kísérleti projektet; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az inváziós fajokkal és betegségekkel szemben ellenálló, és a Varroa-szenzitív viselkedés (VSH) jellemzőjével rendelkező méhfajokat létrehozó, hatékony tenyésztési programok révén támogassanak az egész Unióra kiterjedő, alkalmazott kutatást; figyelembe véve annak kockázatát, hogy egyes idegenhonos inváziós fajok, így a Varroa-atka, képesek rezisztenciát kialakítani egyes állatgyógyászati készítményekkel szemben, arra ösztönzi a tagállamokat, hogy végezzenek éves vizsgálatokat arra vonatkozóan, hogy milyen mértékben váltak ellenállóvá az atkák az állatgyógyászati készítményekben használt különböző hatóanyagokkal szemben; javasolja a Varroa-atka elleni uniós szintű kötelező fellépés fenntartását;

28. felhívja a Bizottságot, hogy minden érdekelt gyógyszergyártó vállalatot vonjon be a méhészeti gyógyszerekre irányuló kutatásokba, többek közt a Varroa-atka elleni küzdelem és az e gyógyszerek által a méhek immunrendszerére kifejtett káros mellékhatások elkerülése céljából, valamint hogy hozzon létre egy közös informatikai platformot a legjobb megoldások és gyógyszerek az érdekelt felekkel történő megosztása, a méhészethez létfontosságú állatgyógyászati termékek rendelkezésre állásának javítása, az állatorvosok a méhek egészségügyében betöltött szerepének megerősítése, továbbá a méhészeknek a rendelkezésre álló megoldásokról való tájékoztatása érdekében; felhív az emberi és állati egészségre ártalmatlan, biológiai és fizikai alternatív módszerek feltárását célzó, valamint a varroózis elleni védekezésre szolgáló természetes anyagok és vegyületek felhasználására irányuló köz- és magánkutatásra, figyelembe véve az ökológiai kezelések különleges előnyeit;
29. elismeri, hogy egyes tagállamok által végrehajtott, a méhegészségügy helyzetét felmérő monitoring vizsgálatok eredményei fontosak, és azokat meg kell osztani a többi tagállammal és a Bizottsággal;
30. felkéri a tagállamokat és a régiókat, hogy minden eszközzel védjék meg a helyi és regionális méhfajokat (*Apis mellifera* törzsek) a máshonnan betelepített vagy idegenhonos inváziós fajként az EU-ba került fajták nem kívánatos térnyerésével szemben, amelyek közvetlen vagy közvetett hatással vannak a beporzókra; támogatja az idegenhonos inváziós fajok miatt elnéptelenedett kaptárak őshonos fajokhoz tartozó méhekkel való újbóli benépesítését; azt ajánlja a tagállamoknak, hogy hozzanak létre központokat az őshonos méhfajok tenyésztésére és védelmére; ebben a tekintetben hangsúlyozza a helyi mézelőméh-populációk értékes tulajdonságainak terjesztését célzó tenyésztési stratégiák kidolgozásának fontosságát; rámutat az idegenhonos inváziós fajokra vonatkozó 1143/2014/EU rendeletben, valamint a nemrégiben elfogadott állat- és növényegészségügyi rendeletekben (429/2016/EU és 2031/2016/EU rendelet) biztosított lehetőségekre; aggodalmának ad hangot azzal kapcsolatban, hogy a Kínából behozott fertőzött méhviasz gyakran egészségügyi problémákat okoz a méhek számára;
31. felszólít azon invazív növényfajok jegyzékének megfontolt bővítésére, amelyek a méhlegelők változatosságának csökkenését okozhatják az Európai Unióban;

A méhekre ártalmas vegyi anyagok

32. felhívja a Bizottságot, hogy az EFSA végleges, részletes hatásvizsgálatának közzétételéig függessze fel azon növényvédőszer-hatóanyagok engedélyezését, amelyek az EFSA helyszíni vizsgálatokon alapuló tudományos eredményei alapján veszélyesek a méhek egészségére; megismétli, hogy minden döntéshozatali folyamatnak tudományos értékelésen és megállapításokon kell alapulnia;
33. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy lépjenek fel a megállapított tudományos konszenzus alapján és tiltsák be azokat a növényvédőszer-hatóanyagokat, így azokat a neonikotinoidokat és azokat a szisztémás rovarölőszereket, amelyek bizonyítottan (a laboratóriumi elemzések és különösen a szabadföldi kísérletek eredményei alapján) veszélyt jelentenek a méhek egészségére; ugyanakkor felhív a méhek számára kockázatot jelentő hatóanyagok helyébe lépő biztonságos alternatív termékek vagy mezőgazdasági módszerek (pl. az alacsony peszticid-felhasználású növényvédelem, a biológiai szabályozás és az integrált növényvédelem különböző hatékony formái) alkalmazására;
34. felhívja a Bizottságot, hogy az érintett uniós ügynökségekkel és tagállami szakértőkkel együtt szorosan kísérje figyelemmel a növényvédő szerek méhekre gyakorolt hatásának értékelésére vonatkozó EFSA-útmutatót, és felhívja a tagállamokat annak végrehajtására;
35. hangsúlyozza, hogy a „méhekre ártalmas” címkével kell ellátni minden olyan terméket, amely mezőgazdasági felhasználás során bizonyítottan káros anyagokat tartalmaz a méhek számára;
36. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy egyértelmű ütemterv megállapításával haladéktalanul erősítsék meg a tudományos kutatást minden olyan anyag esetében, amely veszélyeztetheti a méhek egészségét;
37. kiemeli, hogy a szisztémás növényvédőszeresek hosszú távú hatásait alábecsülik; üdvözli a növényvédőszeresek használatának a mézelő méhek révén történő környezeti megfigyelését célzó kísérleti projekt közelmúltban történt elfogadását;
38. független, szakértők által ellenőrzött tudományos bizonyíték alapján elismeri, hogy a kumulatív vegyianyag kitétség jelentősen gyengíti a méhek ellenállását, amelynek következtében a méhek nem képesek elviselni az olyan stresszorokat, mint a nedves évek, a nektár hiánya, a betegségek vagy a paraziták;
39. emlékeztet a növényvédőszeresek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2009. október 21-i 2009/128/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre és különösen annak 14. cikkére, amely 2014-től kezdődően valamennyi gazdálkodó számára kötelezővé teszi az integrált növényvédelmi alapelvek alkalmazását gazdaságaikban, illetve annak 9. cikkére, amely általánosan tiltja a légi permetezést;
40. rámutat arra, hogy az EU ideiglenes megszorító intézkedéseket vezetett be 4 neonikotinoid alapú rovarirtó szer (klotianidin, tiametoxám, fipronil és imidakloprid) használatát illetően a méhekre gyakorolt negatív hatások enyhítése érdekében;

A mézhamisítás elleni küzdelem

41. elvárja a tagállamoktól és a Bizottságtól, hogy biztosítsák az importált méznek és egyéb méhészeti termékeknek a magas színvonalú uniós normáknak való megfelelését, ezáltal fellépve mind a tisztességtelen eszközöket használó harmadik országbeli mézelőállítók, mind a hamisított importmézet az uniós mézzel tudatosan keverő európai uniós csomagolók és mézkereskedők ellen;
42. felkéri a Bizottságot, hogy a mézhamisítások kiszűrése érdekében fejlesszen ki olyan, hatékony laboratóriumi analitikai módszereket (pl. mágneses magrezonancia vizsgálat), amelyek érzékelik a méhekre jellemző peptideket és más méh-specifikus markereket, valamint felhívja a tagállamokat, hogy szabjanak ki szigorúbb szankciókat a jogsértőkre; felkéri a Bizottságot, hogy a legösszetettebb vizsgálatok elvégzéséhez vonjon be olyan, nemzetközileg elismert magánlaboratóriumokat, mint a francia EUROFINS vagy a német QSI; felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy hivatalos mézadatbankot, amely egységes elemzési módszert alkalmaz a különböző eredetű mézek osztályozására;
43. megjegyzi, hogy a mézcsomagoló üzemek, amelyek több termelő mézét keverik vagy dolgozzák fel, a 853/2004/EK rendeletben meghatározott uniós élelmiszer-biztonsági ellenőrzés hatálya alá tartoznak; úgy véli, hogy ezt ki kell terjeszteni valamennyi, importált mézet feldolgozó létesítményre; el kell kerülni, hogy a saját mézüket csomagoló uniós méhészek működését pénzügyi vagy adminisztratív terhek nehezítsék;
44. kiemeli, hogy a javasolt intézkedések megerősítenék a harmadik országbeli mézcsomagolók uniós felügyeletét, ezáltal lehetővé téve a hatósági ellenőrök számára annak feltárását, hogy a csomagoló használt-e hamisított mézet, valamint annak biztosítását, hogy az ilyen termék kikerüljön az élelmiszerláncból;
45. úgy véli, hogy a méznek az élelmiszer-ellátási lánc minden pontján azonosíthatónak és növényi eredet szerint osztályozhatónak kell lennie, függetlenül attól, hogy hazai vagy importmétről van-e szó, kivéve a termelő és a fogyasztó közötti közvetlen ügyleteket; e tekintetben kéri a mézre vonatkozó nyomonkövethetőségi követelmény megerősítését; úgy véli, hogy a külföldi mézet importáló vállalkozásoknak, valamint a kiskereskedőknek tiszteletben kell tartaniuk az uniós szabályokat, és kizárólag a Codex Alimentariusban szereplő mézmeghatározásnak megfelelő méhészeti termékeket szabad értékesíteniük;
46. kéri, hogy a Bizottság módosítsa a „mézirányelvet” (2001/110/EK) annak érdekében, hogy egyértelmű meghatározásokat adjon és megállapítsa az összes méhészeti termék – így a fajtaméz, többvirágú méz, propolisz, méhpempő, méhviasz, virágpor granulátum, méhkenyér és méhméreg – fő sajátosságait, amint azt a Parlament által elfogadott szövegek már előírják;
47. felhívja a Bizottságot, hogy alaposan vizsgálja meg a méhek számára készült takarmányok, táplálék-kiegészítők és gyógyszerek uniós piacának működését, valamint hogy tegye meg a megfelelő lépéseket a piac egyszerűsítése és az ilyen termékek hamisításának és illegális kereskedelmének megelőzése érdekében;
48. felhívja a Bizottságot, hogy a mézben és más méhészeti termékekben található, az európai uniós méhészeti ágazatban nem engedélyezhető anyagok vonatkozásában állapítson meg intézkedés előtti szintekre vonatkozó („No Action Level”, NAL),

protokollokat, intézkedési referenciapontokat („Reference Point for Action”, RPA) vagy maximális szermaradvány-határértékeket, továbbá hogy harmonizálja a határokon történő állatorvosi ellenőrzéseket és a belső piacon végzett ellenőrzéseket, szem előtt tartva, hogy a méz esetében az alacsony minőségű importtermékek, a hamisítás és a helyettesítő termékek torzítják a piacot és folyamatos nyomást gyakorolnak az árakra, és végső soron a belső piacon található termékek minőségére, valamint hogy azonos versenyfeltételeket kell teremteni az uniós és nem uniós országbeli termékek és termelők számára;

49. elismeri az élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó gyorsriasztási rendszer alkalmazásának gyakorlati jelentőségét, és ezért felkéri a Bizottságot, hogy az egyértelműen hamisított mézeket minden esetben tegye fel a RASFF-listára (élelmiszer- és takarmánybiztonsági riasztási rendszer);
50. felkéri a Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb tiltsa be a gyantaszűrt méz forgalomba hozatalát, hiszen a gyantaszűrt mézben nincs semmilyen biológiai értékű anyag;
51. felszólít azon, harmadik országokból importált mézek minőségének folyamatos ellenőrzésére, amelyek jogszabályai lehetővé teszik a méhcsaládok antibiotikumokkal való kezelését;
52. felhívja a Bizottságot, hogy a lépalaplapok előállítására vonatkozóan dolgozzon ki szabványokat, amelyeknek magukban kell foglalniuk a paraffin, a költésrothadás spórája és atkaölőszer-maradvány megengedett arányait, előírva, hogy a lépalapokhoz felhasznált viaszban található atkaölőszer-maradvány tartalom nem lehet olyan mértékű, hogy az átkerülhessen a mézbe;
53. felkéri a Bizottságot, hogy az 1036/2016/EK rendelet szabályainak megfelelően alaposan vizsgálja meg a kínai nagyarányú mézimportot, különösen világítsa át a Kínából származó mézet exportáló cégek tevékenységeit és értékelje az uniós mézpiacra kerülő méz minőségét, mennyiségi arányát és értékesítési árszínvonalát;
54. az utóbbi 15 évben gyorsuló tendenciát mutató, nagymértékű kínai mézimport fényében úgy véli, hogy a méz valós termelési költségek alatti felvásárlási ára az EU-ban, és a (nem termelt, hanem) „gyártott” importméz rossz minősége világossá kell hogy tegye a Bizottság számára, hogy itt az ideje megvizsgálni egyes kínai exportőrök gyakorlatát esetleges dömpingellenes eljárások kezdeményezése céljából;
55. felhívja a Bizottságot, hogy a 2017/625/EU (a korábbi 2004/882/EK) rendelettel összhangban rendelje el a harmadik országokból származó mézek az EU külső határain történő tételes hatósági mintavételét és ellenőrzését;
56. megállapítja, hogy 2014/63/EU irányelv előírja, hogy ha a méz egyetlen tagállamból vagy egy harmadik országból származik, a címkén jelölni kell azt az országot, ahol a mézet begyűjtötték; elismeri azonban, hogy további lépésekre van szükség a méhészeti termékekkel kapcsolatos csalások leküzdésére és a hamisított „méz” által képviselt tisztességtelen verseny kezelésére;
57. emlékezteti a Bizottságot, hogy a fogyasztóknak joguk van tudni minden élelmiszer származási helyét; ugyanakkor úgy véli, hogy az „EU-országokból származó mézek

keveréke”, az „EU-n kívüli országokból származó mézek keveréke”, és különösen az „EU-országokból és EU-n kívüli országokból származó mézek keveréke” címkézés teljes mértékben elrejtje a fogyasztó elöl a méz eredetét és ezért nem felel meg az uniós fogyasztóvédelmi jogszabályokban foglalt alapelveknek; ezért felhívja a Bizottságot, hogy a fogyasztók megtévesztésének megakadályozása és a csalás felderítésének megkönnyítése érdekében, a mezőgazdasági termékek minőségrendszerre vonatkozó jogszabályokkal összhangban biztosítsa a méz és méhészeti termékek pontos és kötelező címkézését, valamint a méz előállításának nagyobb harmonizációját; elismeri a méz közvetlen értékesítésének sikerét, amely részben megszünteti a származási hely megjelölésének problémáját;

58. kéri, hogy az „EU-országokból és EU-n kívüli országokból származó mézek keveréke” jelölés helyett a címkéken azt tüntessék fel, hogy a végtermékben felhasznált mézek pontosan mely ország(ok)ból származnak, még hozzá olyan sorrendben, amely megfelel a végtermékben használt százalékos arányoknak (az adott termékben felhasznált termékek származási országok szerinti arányának feltüntetése);
59. kéri a Bizottságot, hogy módosítsa a mézirányelvet a „méz” szó, vagy a „mézet tartalmaz” vagy a „méz felhasználásával készült” kifejezések használatára vonatkozóan a feldolgozott termékek elnevezésében, illetve a termék méztartalmára utaló bármilyen grafikus vagy nem grafikus elem vonatkozásában, hogy ezek csak abban az esetben legyenek alkalmazhatók, ha a termék cukortartalmának legalább 50 %-a mézből származik;
60. támogatja, hogy egyes hús- és tejtermékekhez hasonlóan a mézek és egyéb méhészeti termékek esetén a tagállamok előírassák a méz eredetének kötelező megjelölését;

A méhészeti termékek és a méz gyógyászati alkalmazásának előmozdítása

61. üdvözlí a „Mézes reggeli” kezdeményezést, és felhívja a tagállamokat, hogy tájékoztassák a gyermekeket a helyileg előállított termékekről és ösztönözzék a bevett termelési hagyományok újrafelfedezését; megjegyzi, hogy a méz kalóriában gazdag és módjával felhasználva alkalmas a finomított cukor és egyéb édesítők helyettesítésére, és ezáltal hozzájárul a közegészségügy céljaihoz;
62. hangsúlyozza, hogy a méz azon mezőgazdasági termékek közé tartozik, amelyeket be lehetne vonni „az iskolatej-, iskolagyümölcs- és iskolazöltség-programba”; arra ösztönzi a tagállamokat, hogy fokozzák a helyi méztermelők részvételét a megfelelő iskolai programokban, és hangsúlyozza azon oktatási intézkedések fontosságát, amelyek célja, hogy a fiatalok figyelmét felhívják a helyi termékekre, valamint hogy a gyermekeket megismertessék a gazdálkodás világával;
63. felkéri a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot e programok éves uniós támogatásának 50 %-os emelésére, ezek hatékony működtetése, óvodai versenyek megszervezése, valamint az olyan helyi termékek, mint a méz, az olajbogyó és az olívaolaj e programokba való megfelelő bevonása érdekében;
64. felhívja a Bizottságot, hogy készítsen jelentést az összes tagállamban fogyasztott méz mennyiségéről és a fogyasztási szokásokról, valamint egy másik jelentést az Unióban

mézet, pollent, méhpempőt és méhmérget alkalmazó különböző gyógyászati gyakorlatokról; rámutat az apiterápia egyre növekvő jelentőségére a hagyományos gyógyászati módszerekkel történő kezelés természetes alternatívájaként, és ezért arra ösztönzi valamennyi tagállamot, hogy népszerűsítsék e termékeket az egészségügyi és paramedikális szakemberek és a nagyközönség körében az EU-ban;

65. felhívja a Bizottságot, hogy fontolja meg az „EU-ból származó méz” védjegy önkéntes bevezetését, amely a 100%-ban és kizárólag az uniós tagállamokból származó mézet jelöli; továbbá felhívja a Bizottságot, hogy tegyen meg mindent annak biztosítása érdekében, hogy az Egyesült Nemzetek május 20-át a méhek világnapjává nyilvánítsa;
66. felhívja a Bizottságot, hogy az uniós promóciós költségvetésből juttasson egy meghatározott összeget az uniós méztermékek fogyasztási és gyógyászati célra történő reklámozására, ideértve olyan intézkedéseket is, mint a méz helyi piacokon történő közvetlen értékesítésének előmozdítása, nyilvános mézkóstolás, műhelytalálkozók és egyéb események; ösztönzi a tagállamokat a méz – különösen az öko-méz – helyi és regionális értékesítésének minden rendelkezésükre álló eszköz felhasználásával történő fokozására, különösen a rövid ellátási láncoknak a vidékfejlesztési programjaik keretében nyújtott intenzív támogatás, valamint minőségi termékek földrajzi jelzések rendszerén alapuló népszerűsítése révén; elismeri a helyben termelt méz fogyasztásának szerepét a helyi allergénnel szembeni ellenállóképesség kialakításában; felhívja a Bizottságot, hogy – tekintettel a fogyasztók és a termelők részéről megnyilvánuló növekvő érdeklődésre, valamint a méhviasz termelésének az egyes tagállamokban meglévő régi hagyományaira – vegye fel a méhviaszt [a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU rendelet](#) hatálya alá tartozó termékek listájára;
67. javasolja a tagállamoknak, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel ösztönözzék a méhészeti termékek, például a virágpó, a propolisz és a méhpempő gyógyszeripari felhasználását;
68. felhívja a Bizottságot, hogy mozdítsa elő az ökológiai méztermelésre vonatkozó tagállami jogszabályok harmonizációját bármely esetleges szabályozási eltérés felszámolása érdekében, amely megakadályozhatja, hogy az európai ökológiai méhészek azonos szabályok alapján juthassanak piacra;
69. annak biztosítására kéri a Bizottságot, hogy a szabadkereskedelmi megállapodások megkötésére irányuló jelenleg zajló és a jövőbeni tárgyalások során a méz és egyéb méhészeti termékek minősüljenek „érzékeny terméknek”, mivel a közvetlen verseny túlzott vagy elviselhetetlen nyomásnak teheti ki az EU méhészeti ágazatát; ezért felhívja a Bizottságot, hogy ezeket lehetőség szerint zárja ki a szabadkereskedelmi tárgyalások köréből;
70. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a mezőgazdasági és a méhészeti ágazattal közösen dolgozzon ki olyan címkézést, amely a méhek szempontjából felelősségteljes termelési rendszer alkalmazását tanúsítja;
71. üdvözli a városi méhészet jelenleg hódító divatját, ugyanakkor felszólít a regionális méhészszövetségek illetve a hatóságok közti kötelező és szoros integrációra, valamint minimális követelmények bevezetésére a helytelen állattartási gyakorlatok

felszámolásának céljából, illetve a betegségek méhpopulációk körében történő szándékos terjesztésének megelőzése érdekében;

72. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

INDOKOLÁS

A méhészeti ágazat az európai mezőgazdaság szerves része, és több mint 620 ezer uniós polgár számára biztosít fő- vagy mellékjövedelmet. Ezen ágazat jelentősége jóval nagyobb annál, mint amit a gazdaság bruttó termelési értékéhez való hozzájárulása alapján megítélhetünk, hiszen a növényfajok 84 %-a és az európai élelmiszergyártás 76 %-a függ a méhek általi beporzástól, az így előállított gazdasági érték pedig – amelyet az EU-ban évi 14,2 milliárd euróra becsülnek – lényegesen felülmúlja a megtermelt méz értékét. A méz jelentősége egyértelmű az ökológiai egyensúly fenntartásában és a biológiai sokféleség megőrzésében is. Úgy vélem, hogy az EU-ban nem ismerik el eléggé a beporzás jelentőségét, és azt természetesnek veszik, miközben az USA-ban évente 2 milliárd eurót költenek a mesterséges beporzásra. A méhészetnek és a méhészeknek ezért az EU Közös Agrárpolitikájának a középpontjában kell állniuk. A jövő uniós agrárpolitikájának pedig a jelenleginél magasabb szintre szükséges emelnie a méhészet rangját és finanszírozását.

Az EU-ban tevékenykedő méhészek ma nehéz helyzetben vannak, ugyanis számos tényező nehezíti a gazdálkodásukat.

1. Messze a legnagyobb problémát a hamisított méz EU belső piacán történő térnyerése jelenti, amely miatt elsősorban a nagy méztermelő országokban, mint Romániában, Bulgáriában, Spanyolországban, Portugáliában, Franciaországban, Horvátországban és Magyarországon a méz felvásárlási ára 2016 év végére a felére esett a 2014-es áraknak. Ez reménytelen helyzetbe taszítja az európai méhészeket. A méz egyébként a világon a harmadik leginkább hamisított termék, ezért ez ellen nem csak az uniós méhészek védelmében, hanem fogyasztóvédelmi, sőt egészségügyi indokok miatt is harcolnunk kell. A hamisítás szinte teljesen az EU-ba érkező importmézeket érinti, különösen a Kínából behozott termékeket. A statisztikák szerint Kína évi 450 000 tonna mézet termel, ami több mint a világ legnagyobb méztermelői – az EU, Argentína, Mexikó, az USA és Kanada – együttes termelése. A szakértők szerint ez a mennyiség egyszerűen nem származhat méhészeti tevékenységből. A Mezőgazdasági és Halászati miniszterek 2015. decemberi ülésén Magyarország kérésére született kezdeményezés nyomán a Bizottság elrendelte a méz központi ellenőrzését. Ezt a Közös Kutatóközpont végezte el, amely többek között megállapította, hogy az EU külső határain és az importőrök telephelyein vett minták 20 %-a hamisított méz. Egészségügyi szempontból kifejezetten aggályos, hogy a szakértők szerint a kínai méztermelők a 2002-es klóramfenikol problémát nem a szabályok betartásával, hanem a méz gyantaszűréssel oldották meg; mivel az ilyen „mézben” nincs semmilyen biológiailag értékes anyag, nem szabadna méznek nevezni, inkább valamilyen szirupnak. Ezeket az anyagokat egyes család csomagolók és kereskedők jó minőségű európai mézzel javítják fel és a 2001/110/EK irányelvben lehetővé tett „EU-országokból és EU-n kívüli országokból származó mézkeverék” jelöléssel látják el; ez körülbelül annyira informatív a fogyasztók számára, mintha a címkén az állna, hogy „nem a Marsról származó méz”, vagyis semennyire.

E tarthatatlan helyzet megnyugtató rendezése érdekében elvárom a tagállamoktól és az Európai Bizottságtól, hogy a tisztességtelen eszközöket használó harmadik országbeli, főleg egyes kínai mézelőállítókat, valamint a hamisított importméz a jó minőségű európai uniós mézzel tudatosan keverő európai uniós csomagolókat és mézkereskedőket a jogszabályok betartatására kényszerítsék. Különösen javaslom a kifinomult hamisítványokat kiszűrni képes laboratóriumi analitikai módszerek (pl. a mágneses magrezonancia vizsgálatok) fejlesztését,

az importmézeket is feldolgozó méz-csomagolóüzemek uniós élelmiszer-biztonsági felügyelet alá történő helyezését (853/2004/EK), valamint annak biztosítását, hogy már a kaptárból való kikerülést követően a mézek azonosíthatóak és növényi eredet szerint besorolhatóak legyenek. Kérem továbbá a fajtamézek jellemzőinek uniós szinten történő meghatározását, az egyértelműen hamisított mézek RASFF listára történő feltételét, a gyantaszűrés-technológia teljes betiltását, valamint a harmadik országokból származó mézek az EU külső határain történő tételes hatósági mintavételét és azok ellenőrzését. Sarokköve lenne a megoldásnak, ha a megfoghatatlan „EU-országokból és EU-n kívüli országokból származó mézkeverék” jelölés helyett a címkéken azt tüntetnék fel, hogy a végtermékben felhasznált mézek pontosan mely ország(ok)ból származnak, méghozzá olyan sorrendben, ahogyan a végtermékben szereplő mézek aránya kinéz.

2. Szintén komoly problémákat okoznak különböző állatbetegségek a méhészeknek. Az olyan idegenhonos özőnfajok, mint a Varroa-atka, a kis kaptárbogár (*Aethina tumida*), az ázsiai lódarázs és a nyúlós költésrothadás hatalmas pusztítást végeznek az európai méhállományban és komoly károkat okoznak a méhészek számára, amely fejlemény több esetben csődhelyzetbe juttatja a termelőket. A Varroa-atkával máig nem sikerült megbirkózni, hiszen nincsenek olyan gyógyszerek, amelyekkel hatékonyan lehetne elpusztítani a parazitát, míg a kutatás-fejlesztés elégtelen ezen a területen. Emellett a méhegészségügy helyzetét felmérő tagállami / regionális monitoring vizsgálatok eredményei számos fontos információt rejtenek a többi tagállam, az Európai Bizottság és a releváns uniós ügynökségek, mint például az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság számára.

Ezért javaslom, hogy monitoring vizsgálatok eredményeit a tagállamok osszák meg a többi tagállammal és az Európai Bizottsággal. A gyógyszerkutatás-fejlesztés felpörgetése érdekében felkérem az Európai Bizottságot, hogy a kutatásokba minden érdekelt gyógyszergyártó céget vonjon be és hozzon létre egy közös informatikai platformot a legjobb megoldások és gyógyszerek az érdekeltekkel történő megosztása érdekében. Végül a méhészek, a mezőgazdasági termelők és a környezetvédők is elvárják, hogy az EU-ban legyen egyértelmű tudományos álláspont a méhek egészségére leselkedő minden egyes veszélyes anyagról és egyéb tényezőről. Ezért javaslom az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság felkérését, hogy egy világosan meghatározott menetrend alapján, a többi érintett európai uniós hatóság (pl. Európai Vegyi anyag-ügynökség) megfelelő bevonásával folytasson le kutatásokat minden, a méhek egészségére veszélyes anyagról és egyéb tényezőről.

3. A méhészek uniós támogatását is szükséges átgondolni. Míg 2004 és 2016 között az EU méhállománya 47, 8 %-kal nőtt, addig a Méhészeti Nemzeti Programok költségvetése csak 12 %-kal, évi 32-ről 36 millió euróra. Ez a KAP büdzsájének mindössze 3 ezreléke! Ezért a szóban forgó programok uniós költségvetését 50 %-kal meg kell növelni, ami évente 54 millió eurót tenne ki. Ezt könnyedén ki lehet gazdálkodni. Emellett érdemes lenne meggondolni egy új, méhcsaládszám alapú közvetlen méhészeti támogatás beillesztését a 2020 utáni agrárpolitikába. Továbbá a méhészeti kutatás-fejlesztés, a méhészek alap- és szakképzése, valamint egyes adópolitikai könnyítések (pl. adómentesség nyújtása a méhészeti tevékenységre) is jelentősen segítenék a méhészek boldogulását.

4. A mézet, mint egészséges élelmiszert a gyermekek köznevelésében is propagálni kellene. Erre kiváló példa a Szlovénia által megszervezett és utóbb több más tagország által bevezetett „Mézreggelire” kezdeményezés; ezt érdemes volna az EU egészében elterjeszteni; Emellett az iskola-programok is kiváló lehetőséget nyújtanak a méz szemléletformálási célú

bevonására. Ezért kiállok az iskola-programok uniós költségvetésének megemlése mellett.

5. Fontos a méz EU-n belüli promóciója is, ugyanis a mézfogyasztás éves mértéke nem kielégítő: a nyugat-európai tagállamok 2,5-2,7 kg per fő per év átlaga még viszonylag elfogadható, de ez az érték például Magyarországon csak 0,7 kg per fő per év, amely kevés. Szükségesnek látom felkérni az Európai Bizottságot, hogy készítsen jelentést az EU-ban a mézfogyasztás mértékéről és a fogyasztási szokásokról. Továbbá bátorítom a tagállamokat, hogy minden eszközzel, különösen a rövid ellátási láncok vidékfejlesztési programjaikból történő intenzív támogatásával ösztönözzék a mézek, különösen a biomézek helyi és regionális értékesítését. Végül, a méhészeti ágazat megérdemli, hogy a szabadkereskedelmi megállapodások tárgyalása során az EU kiemelten foglalkozzon a védelmével, és a mézet és más méhészeti termékeket „érzékeny terméknek” nyilvánítsa.

24.10.2017

VÉLEMÉNY A KÖRNYEZETVÉDELMI, KÖZEGÉSZSÉGÜGYI ÉS ÉLELMISZER- BIZTONSÁGI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére

az EU méhészeti ágazata előtt álló kilátásokról és kihívásokról
(2017/2115(INI))

A vélemény előadója: Mireille D'Ornano

JAVASLATOK

A Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság felhívja a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottságot, mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

1. hangsúlyozza a méhészet mint gazdasági és társadalmi tevékenység kulcsszerepet játszik a vidéki övezetek fenntartható fejlődésében, munkahelyeket teremt, és emellett a beporzás révén fontos ökoszisztéma-szolgáltatásokat lát el, amelyek a növények genetikai sokféleségének fenntartásával hozzájárulnak a biológiai sokféleség javításához;
2. úgy ítéli meg, hogy a mezőgazdaság és a méhészet közös területen működik, és kölcsönös előnyöket biztosít egymás számára, ezért a két ágazat között fokozni kell az együttműködést a szinergiák előmozdítása és a kockázatok mérséklése érdekében;
3. hangsúlyozza a beporzás fontosságát Európa és a világ élelmiszer-biztonságára vonatkozóan a méhek és a (házi és vadon élő) beporzók mezőgazdaságra, a mezőgazdasági termelésre, a biológiai sokféleségre és a környezeti fenntarthatóságra gyakorolt hatása miatt;
4. emlékeztet, hogy az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) által készített legújabb tanulmányok rámutatnak, hogy a beporzó rovarok koncentrációjának és sokszínűségének növelése közvetlen hatással van a terméshozamokra, és mindez általánosságban véve hozzásegítheti a kistermelőket az átlagos termelékenység 24%-os növekedéséhez;
5. elismeri, hogy miközben a termények beporzói, beleértve a mézelő méheket, az összes

termény és a vadon élő növények több mint 80%-át porozzák be, és évente legalább 22 milliárd euróval járulnak hozzá az európai agrárágazathoz, a méhpopulációk riasztó ütemben csökkennek;

6. felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy a mézelő méhpopuláció mérete eltérő a különböző mezőgazdasági területeken: bizonyos méztermelő országokban nő a populáció, másokban csökken;
7. mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy egyes országokban az állomány elhullási aránya immár meghaladja az 50%-ot, és figyelmeztet, hogy a kaptárak méztermelő képességének csökkenését elrejti a méhpopulációk utóbbi évtizedekben bekövetkezett statisztikai növekedése;
8. véleménye szerint az egyre nagyobb mértékű emberi beavatkozásból, az intenzív mezőgazdasági termelés elterjedéséből, a növényvédő szerek egyre gyakoribb használatából és az éghajlatváltozásból fakadó környezetkárosodás a méhek jelentős mértékű halandóságát és a méhkolóniák számának drasztikus csökkenését eredményezi;
9. hangsúlyozza, hogy az éghajlatváltozás várható következményei – például a hőmérséklet-emelkedés, a csapadékviszonyokban tapasztalható változások és a szélsőséges időjárási viszonyok vagy a rendszertelen időjárási események – hatással vannak a beporzást végző populációkra;
10. felhívja a figyelmet arra, hogy nem áll rendelkezésre elegendő ismeret és pontos adat a beporzók világszintű helyzetére vonatkozóan, nevezetesen azok számát és sokféleségét tekintve;
11. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy nincsenek regionális vagy nemzetközi programok a beporzók aktuális állapotának és tendenciáinak figyelemmel kísérésére;
12. hangsúlyozza, hogy a méhek genetikai sokszínűségének megőrzése – mely nélkülözhetetlen eszköz a méhpopulációknak a környezeti változásokhoz és a jólétüket fenyegető elemekhez való alkalmazkodási képességükhöz – alapvető fontosságú;
13. elismeri, hogy a kumulatív vegyi expozíció jelentősen gyengíti a méhek ellenállását, így nem képesek kezelni a stresszorokat, mint például a nedves éveket, a nektár hiányát, a betegségeket és a parazitákat;
14. hangsúlyozza, hogy a növényvédő szerek mezőgazdaságban való használatát a méhek egészségi állapotát befolyásoló fő tényezőnek kell tekinteni;
15. hangsúlyozza, hogy a szisztémás növényvédő szerek hosszú távú hatásait alábecsülik; úgy véli, hogy a növényvédő szerek használatát abból a szempontból is fontolóra kell venni, hogy milyen mértékben befolyásolják a méhek egészségi állapotát; üdvözlö a peszticidek használatának a mézelő méhek révén történő környezeti megfigyeléséről szóló kísérleti projekt közelmúltban történt elfogadását;
16. felszólítja az EU-t, hogy hivatalosan is fogadja el az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (ESFA) iránymutatásait a növényvédő szerek méhekre gyakorolt hatásának értékelésére vonatkozóan annak érdekében, hogy meghatározzák az „elfogadható

kockázat” 1107/2009/EK rendeletben előírt szintjét;

17. hangsúlyozza az elővigyázatosság elvének alkalmazását mind a házi, mind a vadon élő beporzók általános védelme tekintetében;
18. emlékeztet a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2009. október 21-i 2009/128/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre és különösen annak 14. cikkére, amely 2014-től kezdődően valamennyi gazdálkodó számára kötelezővé teszi az integrált növényvédelmi alapelvek alkalmazását gazdaságaikban, illetve 9. cikkére, amely általánosan tiltja a légi permetezést;
19. rámutat arra, hogy különös figyelmet kell fordítani a letális hatású (a növényvédő szerekben lévő hatóanyagok akut vagy krónikus toxicitása által okozott mortalitás) növényvédő szerek használatára, így a neonikotinoid családra (klotianidin, tiakloprid, imidacloprid, tiametoxám), fenil-pirazol (fipronil), piretroidok és olyan hatóanyagok, mint például a klorpirifosz és dimetoát valamint a szubletális hatású (a méhek immunrendszerére vagy viselkedésére gyakorolt hatás) szerek használatára, amelyekkel közvetlenül vagy szennyezett vízzel, cseppfolyósodással, nektárral és pollen révén kerülnek kapcsolatba, és amelyek emésztési és hormonális zavarokat okozhatnak;
20. hangsúlyozza, hogy a méhpopulációk Európa-szerte történő aggasztó csökkenésében különösen nagy szerepet játszanak a neonikotinoid alapú növényvédő szerek, amit számos nemzetközi tanulmány is alátámaszt, amelyek alapján Európában több százezer ember által aláírt polgári petíciókat nyújtottak be;
21. emlékeztet rá, hogy egyre több tudományos kutatás hozza összefüggésbe a méhkolóniák halandóságát a neonikotinoid alapú növényvédő szerek használatával;
22. emlékeztet, hogy az EU ideiglenes megszorító intézkedéseket vezetett be 4 neonikotinoid alapú rovarirtó szer (klotianidin, tiametoxám, fipronil és imidakloprid) használatát illetően a méhekre gyakorolt negatív hatások enyhítése érdekében;
23. kéri az összes neonikotinoid alapú növényvédő szer európai piacról történő, végleges visszahívását.
24. kéri az Európai Bizottságot, hogy tegyen javaslatot valamennyi neonikotinoid alapú növényvédő szer Unió-szerte történő előállítását, értékesítését és felhasználását tiltó jogszabályra – eltérés engedélyezése nélkül –, és kiemelt kérdésként a méhpopulációk védelmére;
25. ezért üdvözli a Bizottság javaslatát a klotianidin, az imidacloprid és a tiametoxám átfogó tilalmára vonatkozóan, és felszólítja a tagállamokat, hogy teljes mértékben támogassák, hajtsák végre és tartsák tiszteletben e tilalmat;
26. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy gyorsítsák fel a biológiai eredetű, alacsony kockázatú növényvédő szerek felhasználásának értékelését, engedélyezését, nyilvántartásba vételét és nyomon követését, továbbra is biztosítva a magas szintű kockázatértékelést annak érdekében, hogy az alternatívák még szélesebb skáláját kínálják a mezőgazdasági termelők számára;

27. javasolja, hogy a fogyasztók jogainak védelme és a csalárd gyakorlatok elleni küzdelem érdekében a méz származási országát vagy származási országait egyértelműen tüntessék fel a címkén;
28. megállapítja, hogy 2014/63/EU irányelv előírja, hogy ha a méz egy tagállamból vagy egy harmadik országból származik, a címkén jelölni kell a származási országot, ahol a mézet begyűjtötték; elismeri azonban, hogy további lépésekre van szükség a méhészeti termékekkel kapcsolatos csalások leküzdésére és a hamisított „méz” által képviselt tisztességtelen verseny kezelésére;
29. felszólít az Európai Unión kívülről importált mézek minőségének folyamatos ellenőrzésére, különösen azon országok esetében, amelyek jogszabályai lehetővé teszik a méhek antibiotikus kezelését;
30. megállapítja a méhészeti nemzeti programok szilárd költségvetési juttatásának fontosságát, és tekintettel arra, hogy milyen fontos szerepet foglal el ez az ágazat a mezőgazdaságban, felkéri a Bizottságot annak biztosítására, hogy az ágazat kiemelt szerepet kapjon a jövőbeni agrárpolitikai tárgyalások során a támogatás, a kutatás, az innováció és a méhészeti oktatási programok terén;
31. úgy véli, hogy az uniós mezőgazdasági szakpolitikáknak és mindenekelőtt a közös agrárpolitikának (KAP) magában kell foglalnia a méhpopulációk és a vadon élő beporzók előnyeiről és az őket fenyegető veszélyekről szóló jelenlegi tudományos bizonyítékokat;
32. felszólít a méhészek ismereteinek növelésére, a méhek megbetegedéseinek leküzdésére és a méhek tenyésztésére irányuló fokozott pénzügyi támogatásra annak érdekében, hogy a mezőgazdasági termelés és a tájgondozás részeként megőrizzék a méhészeteket a jövő biztosítása érdekében;
33. rámutat arra, hogy a méhészek számára előirányzott 36 millió EUR nem képes kezelni az ágazati kihívásokat, és valószínűleg nem nyújt eredményes és tartós megoldást a méhészeket sújtó problémákra;
34. üdvözli, hogy a közvetlen kifizetésekről szóló módosított rendelet (1307/2013/EU rendelet) kötelező, környezetbarátabb intézkedései, különösen a növénytermesztés diverzifikációja és az ökológiai jelentőségű területek hozzájárulhatnak a méhek számára jobb környezet létrejöttéhez; hangsúlyozza azonban, hogy a méheknek és más beporzóknak az EU élelmiszertermelési rendszerének középpontjában kell állniuk, és többet kell tenni olyan mezőgazdasági rendszerek létrehozása érdekében, amelyek megfelelnek a beporzók igényeinek, miközben biztosítják azt az élelmiszertermelést is, amely az uniós polgárok jólétéhez járul hozzá; hozzáteszi e tekintetben, hogy a KAP kizöldítése nem elegendő, mivel ez még nem változtatja meg az általános célkitűzéseket;
35. felhívja a Bizottságot, hogy a 2020-as évet követő közös agrárpolitikai felülvizsgálat keretein belül azokat az intézkedéseket részesítse előnyben, amelyek a környezet integritásának védelmére irányulnak, és összhangban állnak a méhek optimális egészségi állapotának biztosításával;

36. felhívja a Bizottság és a tagállamok figyelmét arra, hogy a méhek a környezet minőségének mutatójaként szolgálnak, valamint a KAP-célok megvalósítása hatékonyságának felmérésére is használhatók, és ebben különösen nagy segítséget jelent a maradékanyagok elemzése, valamint a méhkaptárakból és más méhészeti anyagokból/termékekből nyert pollenminták botanikai sokféleségének vizsgálata;
37. sürgeti a Bizottságot, hogy haladjon előre a kísérleti projektjeinek megvalósításában, amelyek a méheket és más beporzókat a környezet és az élőhely egészségét jelző mutatókként használják fel;
38. üdvözli a futó EU-programok, mint a SmartBees (Sustainable Management of Resilient Bee Populations) sikerét, és felszólít a vadméhek és helyi méhfajták biodiverzitásának megőrzéséért tett erőfeszítések fenntartására a pillanatnyilag uralkodó tenyészfajok – mint a Carnica, Ligustica és Buckfast – egyoldalúságának megakadályozása érdekében;
39. kéri a Bizottságtól annak biztosítását, hogy a KAP különböző költségvetési soraiban található mezőgazdasági támogatások vegyék figyelembe a méhek számára előnyös gyakorlatokat, például az ökológiai jelentőségű területeket vagy a méhek által kedvelt vadvirágok termesztését az ugaroltatott területeken;
40. felszólít azon invazív növényfajok jegyzékének megfontolt bővítésére, amelyek a méhlegelők változatosságának csökkenését okozhatják az Európai Unióban;
41. kéri a Bizottságot, hogy hozzon létre a méhek egészségének felügyeletével és ellenőrzésével foglalkozó uniós programot, amelyet a tagállamok koordinálnának, a méhek egészségével kapcsolatos kérdések megismerése és tartós nyomon követése érdekében;
42. elismeri, hogy nincs minden országban a méhészeket és méhkaptárakat nyilvántartó regisztrációs rendszer, amely elősegíthetné az ágazat, a piac és a méhek egészsége alakulásának nyomon követését;
43. felszólít a legkorszerűbb informatikai technológiák nagyobb mértékű felhasználására és kiterjesztésére a méhészetekben, amelyek elősegíthetik a méhek betegségeinek könnyebb felismerését;
44. különösen hangsúlyozza a kutatások szerepét a méhek immunitásának nagymértékű csökkenésének okaira vonatkozóan, ami aggasztó jelenség, továbbá a méheket veszélyeztető paraziták, különösen az ázsiai méhatka (*Varroa destructor*) elleni megfelelő gyógymódok és intézkedések megtalálásához szükséges közös megközelítés vonatkozásában; kéri, hogy vizsgálják meg a harmadik országokból származó élő méhek behozatalának hatását;
45. felszólítja a Bizottságot, hogy a következő többéves pénzügyi keretben növelje a méhek egészségi állapotával kapcsolatos kutatásokra szánt támogatások szintjét, a kutatásokat a technológiai fejlesztések felé irányítva, különös tekintettel a környezeti tényezők által a méhkolóniák immunrendszerére gyakorolt hatásra és a betegségek közötti kölcsönhatásra, fenntartható mezőgazdasági gyakorlatok kialakításával és a nem vegyi jellegű megoldások előtérbe helyezésével (azaz megelőző agronómiai gyakorlatok, például vetésforgó és biológiai ellenőrzés alkalmazása), valamint az integrált

kártevőirtási technikák további ösztönzésével;

46. úgy véli, hogy nem sok méhek számára engedélyezett gyógyszer áll rendelkezésre; megjegyzi, hogy nehéz megállapítani, hogy az egyes tagállamokban mely molekulákat engedélyezték, és nem sok új terméket fejlesztenek;
47. megjegyzi, hogy nincsenek közös uniós szabványok a méhészek számára;
48. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a mezőgazdasági és a méhészeti ágazat együttműködésével dolgozza ki a két tevékenység közötti szinergiák előmozdítását és az elérhető legjobb technika alkalmazásának ösztönzését célzó bevált gyakorlatokra vonatkozó iránymutatást;
49. kéri a Bizottságot, hogy támogassa a KAP-on belül a fenntartható mezőgazdasági gyakorlatokat, a 2009/128/EK irányelvvel összhangban ösztönözze a gazdálkodókat egyszerű agronómiai gyakorlatok alkalmazására, továbbá az EU biodiverzitási stratégiájának szellemében erősítse meg a kifejezetten a méhészeti ágazatra irányuló mezőgazdasági és környezetvédelmi intézkedéseket; kéri a tagállamokat, hogy vidékfejlesztési programjaikon belül hozzanak a méhészetre irányuló mezőgazdasági és környezetvédelmi intézkedéseket, valamint ösztönözzék a gazdálkodókat arra, hogy foganatosítsanak mezőgazdasági és környezetvédelmi intézkedéseket, a szántóföldek szélein alakítsanak ki méhbarát legelőket, alkalmazzák az integrált termelés emelt szintjét, figyelembe véve a gazdálkodás holisztikus megközelítéseit, és ahol lehet, a kártevők ellen alkalmazzanak kis kockázattal járó biológiai módszereket;
50. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a mezőgazdasági és a méhészeti ágazattal közösen dolgozzon ki olyan címkézést, amely a méhek szempontjából felelősségteljes termelési rendszer alkalmazását tanúsítja;
51. fokozottabb köz- és magánfinanszírozásra szólít fel az ökológiai gazdálkodás terén a jobb gyakorlatok kutatása és fejlesztése érdekében;
52. üdvözli a „városi méhészkedés” divatját, és felszólít a területi méhészszövetségek illetve a hatóságok kötelező együttes bevonására, az alapvető követelmények felállítására, a helytelen állattartási gyakorlatok felszámolása és a méheket sújtó járványok és betegségek szándékos terjesztésének megelőzése érdekében;
53. felszólít a fiatal méhészek nemzeti és nemzetközi tevékenységeinek támogatására és előmozdítására, tekintettel arra, hogy az Európai Unión belül a méhészek átlagos életkorára magas.

**INFORMÁCIÓ A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT
BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL**

Az elfogadás dátuma	19.10.2017
A zárószavazás eredménye	+: 38 -: 12 0: 9
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Margrete Auken, Pilar Ayuso, Zoltán Balczó, Ivo Belet, Simona Bonafè, Biljana Borzan, Lynn Boylan, Paul Brannen, Soledad Cabezón Ruiz, Birgit Collin-Langen, Miriam Dalli, Angélique Delahaye, Mark Demesmaeker, Stefan Eck, Bas Eickhout, José Inácio Faria, Francesc Gambús, Elisabetta Gardini, Julie Girling, Sylvie Goddyn, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, György Hölvényi, Anneli Jäätteenmäki, Jean-François Jalkh, Benedek Jávor, Karin Kadenbach, Kateřina Konečná, Urszula Krupa, Jo Leinen, Norbert Lins, Rupert Matthews, Joëlle Mélin, Miroslav Mikolášik, Gilles Pargneaux, Pavel Poc, Frédérique Ries, Daciana Octavia Sârbu, Annie Schreijer-Pierik, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Nils Torvalds, Adina-Ioana Vălean, Damiano Zoffoli
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Mireille D'Ornano, Herbert Dorfmann, Eleonora Evi, Anja Hazekamp, Jan Huitema, Gesine Meissner, Ulrike Müller, Younous Omarjee, Gabriele Preuß, Christel Schaldemose, Bart Staes, Keith Taylor, Claude Turmes, Tiemo Wölken, Carlos Zorrinho
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (200. cikk (2) bekezdés)	Olle Ludvigsson

**NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS
A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁGBAN**

38	+
ALDE	Frédérique Ries
ECR	Mark Demesmaecker
EFDD	Mireille D'Ornano, Eleonora Evi
ENF	Sylvie Goddyn, Jean-François Jalkh, Joëlle Mélin
GUE/NGL	Lynn Boylan, Stefan Eck, Anja Hazekamp, Kateřina Konečná, Younous Omarjee
NI	Zoltán Balczó
PPE	Herbert Dorfmann, José Inácio Faria
S&D	Simona Bonafè, Biljana Borzan, Paul Brannen, Soledad Cabezón Ruiz, Miriam Dalli, Karin Kadenbach, Jo Leinen, Olle Ludvigsson, Gilles Pargneaux, Pavel Poc, Gabriele Preuß, Christel Schaldemose, Daciana Octavia Sârbu, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Tiemo Wölken, Damiano Zoffoli, Carlos Zorrinho
VERTS/ALE	Margrete Auken, Bas Eickhout, Benedek Jávor, Bart Staes, Keith Taylor, Claude Turmes

12	-
ALDE	Jan Huitema, Anneli Jäätteenmäki, Gesine Meissner, Ulrike Müller, Nils Torvalds
PPE	Ivo Belet, Birgit Collin-Langen, Angélique Delahaye, Francesc Gambús, Elisabetta Gardini, Norbert Lins, Annie Schreijer-Pierik

9	0
ECR	Julie Girling, Urszula Krupa, Rupert Matthews
PPE	Pilar Ayuso, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, György Hölvényi, Miroslav Mikolášik, Adina-Ioana Vălean

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodik

INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	23.1.2018
A zárószavazás eredménye	+: 38 -: 1 0: 0
A zárószavazáson jelen lévő tagok	John Stuart Agnew, Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Richard Ashworth, José Bové, Daniel Buda, Nicola Caputo, Paolo De Castro, Jean-Paul Denanot, Albert Deß, Jørn Dohrmann, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Luke Ming Flanagan, Martin Häusling, Esther Herranz García, Peter Jahr, Ivan Jakovčić, Jarosław Kalinowski, Zbigniew Kuźmiuk, Philippe Loiseau, Mairead McGuinness, Ulrike Müller, James Nicholson, Maria Noichl, Marijana Petir, Laurentiu Rebegea, Bronis Ropé, Ricardo Serrão Santos, Czesław Adam Siekierski, Tibor Szanyi, Marc Tarabella, Marco Zullo
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Franc Bogovič, Stefan Eck, Jens Gieseke, Maria Heubuch, Karin Kadenbach, Momchil Nekov, Sofia Ribeiro, Annie Schreijer-Pierik, Hannu Takkula, Tom Vandenkendelaere, Thomas Waitz
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (200. cikk, (2) bekezdés)	Stanisław Ożóg

NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁGBAN

38	+
ALDE	Ivan Jakovčić, Ulrike Müller, Hannu Takkula
ECR	Richard Ashworth, Jørn Dohrmann, Zbigniew Kuźmiuk, James Nicholson, Stanisław Ożóg
EFDD	Marco Zullo
ENF	Philippe Loiseau, Laurențiu Rebeca
GUE/NGL	Stefan Eck, Luke Ming Flanagan
PPE	Franc Bogovič, Daniel Buda, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Jens Gieseke, Esther Herranz García, Mairead McGuinness, Marijana Petir, Sofia Ribeiro, Annie Schreijer-Pierik, Tom Vandenkendelaere
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Nicola Caputo, Paolo De Castro, Jean-Paul Denanot, Momchil Nekov, Maria Noichl, Ricardo Serrão Santos, Tibor Szanyi, Marc Tarabella
Verts/ALE	José Bové, Martin Häusling, Bronis Ropé

1	-
EFDD	John Stuart Agnew

0	0

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodik